

Kielce, dnia 29 października 2012 r.

WK-60.26.4247.2012

Pan Rafał Pałka
Wójt Gminy Kluczewsko

Wystąpienie pokontrolne

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych¹ przeprowadziła w dniach od 7 maja do 30 sierpnia 2012 roku kompleksową kontrolę gospodarki finansowej Gminy Kluczewsko w wybranych okresach od 2008 roku do dnia przeprowadzenia kontroli, ze szczególnym uwzględnieniem działalności w 2011 roku. Protokół kontroli omówiono i podpisano w dniu 31 sierpnia 2012 roku.

W wyniku kontroli stwierdzono niżej opisane nieprawidłowości i uchybienia, które powstały na skutek nie przestrzegania obowiązujących przepisów prawa przez osoby odpowiedzialne za gospodarkę finansową Gminy.

Przedstawiając ustalenia kontroli, Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych wnosi o ich wykorzystanie celem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości poprzez realizację niżej przedstawionych wniosków pokontrolnych oraz podjęcie innych niezbędnych działań w celu niedopuszczenia do powstania podobnych nieprawidłowości w dalszej działalności.

➤ Zarządzeniem Nr 35/2010 Wójta Gminy z dnia 31 grudnia 2010 roku w sprawie ustalenia zasad rachunkowości w Urzędzie Gminy wprowadzono także zasady rachunkowości dla wszystkich jednostek oświatowych, co narusza art. 10 ust. 2 w związku z art. 4 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości².

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 1

Zobowiązać Kierowników jednostek oświatowych do opracowania i aktualizowania własnej dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, stosownie do art. 4 ust. 3 pkt 1 i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości.

➤ W 2011 roku i latach poprzednich Urząd Gminy prowadził obsługę finansowo-księgową, w tym księgi rachunkowe dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Biblioteki. Prowadzenie ksiąg rachunkowych dla GOPS i instytucji kultury stanowi naruszenie obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa. Podstawą prowadzenia rachunkowości są zasady określone w art. 3 ust. 1 pkt. 1, w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1113

² Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.

art. 2 ust. 1 pkt. 4 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości. Prowadzenie ewidencji księgowej przez pracowników Urzędu, pozbawia kierownika jednostki, odpowiedzialnego za całość gospodarki finansowej, w tym za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, możliwości wykonywania obowiązków określonych w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. finansach publicznych³ oraz art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponoszą Wójt Gminy i Kierownik GOPS i Gminnej Biblioteki.

Wniosek pokontrolny Nr 2

2.1 Zaprzestać prowadzenia przez Urząd Gminy rachunkowości Gminnej Biblioteki.

2.2 Zobowiązać Kierownika GOPS i Gminnej Biblioteki do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę głównego księgowego spełniającego wymagania kwalifikacyjne określone w art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i prowadzenia rachunkowości we własnym zakresie.

➤ W 2011 roku nie prowadzono ewidencji analitycznej do kont:

- 800 „Fundusz jednostki” w ewidencji Urzędu – według tytułu zwiększeń i zmniejszeń funduszu jednostki, co narusza zasady prowadzenia ewidencji szczegółowej do tego konta określone w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.⁴,
- 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych” w ewidencji budżetu - według poszczególnych jednostek, co stanowi naruszenie zasad funkcjonowania w/w konta określonych w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Skarbnik Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 3

3.1 Prowadzić ewidencję analityczną do konta 800 - „Fundusz jednostki” według tytułu zwiększeń i zmniejszeń funduszu jednostki, stosownie do § 15 ust. 1 pkt 5 oraz zasad prowadzenia ewidencji analitycznej do konta 800, określonych w Załączniku Nr 3 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. celem umożliwienia sporządzenia sprawozdania „Zestawienie zmian w funduszu”, stosownie do art. 24 ust. 4 pkt 2 ustawy o rachunkowości.

3.2 Ewidencję szczegółową do konta 223-„Rozliczenie wydatków budżetowych” prowadzić w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami, stosownie do zasad funkcjonowania tego konta określonych w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

³ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.)

- Stwierdzono przypadki nie zachowania porządku systematycznego przy ujmowaniu w 2011 roku w księgach rachunkowych operacji gospodarczych dotyczących:
- refundacji kosztów z tytułu zatrudnienia osób bezrobotnych do prac interwencyjnych,
 - naliczania odsetek w ewidencji jednostki i budżetu od kredytów i pożyczek,
 - ewidencjonowania lokat weekendowych w budżecie.

Powyższe narusza art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz narusza zasady funkcjonowania tych kont określone odpowiednio w załączniku nr 2 i nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku.

Odpowiedzialność za nieprawidłowości ponosi Skarbnik Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 4

Zapisów o zdarzeniach dokonywać na kontach księgi głównej w ujęciu systematycznym, w związku z przepisami art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości z uwzględnieniem zasad funkcjonowania kont budżetu i jednostki Urząd Gminy określonych w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., a w szczególności:

4.1 Operacje gospodarcze związane z refundacją wydatków na wynagrodzenia z PUP ujmować:

- naliczenie wynagrodzeń i składek należnych od pracodawcy w części refundowanej:
Wn 240 „Pozostałe rozrachunki”,
Ma 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”,
Ma 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”,
- naliczenie wynagrodzeń w części finansowanej ze środków Urzędu:
Wn 404 „Wynagrodzenia”,
Ma 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”,
- naliczenie składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej ze środków Urzędu:
Wn 405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”,
Ma 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”,
- naliczenie zaliczki na podatek dochodowy i składek na ubezpieczenia finansowanych przez ubezpieczonych (pracowników):
Wn 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”,
Ma 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”,
Ma 225 „Rozrachunki z budżetami”
- wypłata wynagrodzeń pracownikom, odprowadzenie należnych podatków i składek:
Wn 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”,
Wn 225 „Rozrachunki z budżetami”,
Wn 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”,
Ma 130 „Rachunek bieżący jednostki”,
- refundacja wydatków przez PUP (jeżeli dokonana jest w tym samym roku, w którym poniesiono wydatki):
Wn 130 „Rachunek bieżący jednostki”,
Ma 240 „Pozostałe rozrachunki”

oraz dodatkowo, techniczny zapis ujemny po obu stronach konta 130 „Rachunek bieżący jednostki”,

4.2 Operacje gospodarcze związane z naliczeniem i spłatą odsetek od kredytów, pożyczek i wyemitowanych instrumentów finansowych ewidencjonować w księgach rachunkowych budżetu:

– naliczenie przez bank odsetek od pożyczki/kredytu:

Wn 909 „Rozliczenia międzyokresowe”,

Ma 260 „Zobowiązania finansowe” lub Ma 134 „Kredyty bankowe” (kredyt),

– spłata odsetek od pożyczki/kredytu (równolegle do ewidencji wydatku):

Wn 260 „Zobowiązania finansowe” lub 134 „Kredyty bankowe” (kredyt),

Ma 909 „Rozliczenia międzyokresowe”,

4.3 W ewidencji budżetu na koncie 133 „Rachunek budżetu” ujmować lokaty dokonywane ze środków rachunku budżetu.

➤ W zakresie przeprowadzania i rozliczania inwentaryzacji stwierdzono, że metodą spisu z natury przeprowadzono inwentaryzację dróg, chodników, parkingów, zbiorników ścieków, zbiorników wyrównawczych, linii telefonicznych, oświetlenia ulicznego i parku zabytkowego tj. trudno dostępnych środków trwałych, co narusza art. 26 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 5

Inwentaryzację środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, przeprowadzać na ostatni dzień roku obrotowego drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników, stosownie do art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

➤ Nie prowadzono systematycznie czynności windykacyjnych w stosunku do podatników zalegających z zapłatą podatków, co narusza § 2, § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1 oraz § 7 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁵.

Odpowiedzialność ponosi Referent ds. podatków.

Wniosek pokontrolny Nr 6

6.1 Podejmować konsekwentne czynności zmierzające do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do osób posiadających zaległości podatkowe, w związku z przepisami art. 6 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁶ oraz dokonywać systematycznej kontroli terminowości zapłaty zobowiązań podatkowych zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku

⁵ Dz. U. Nr 137, poz. 1541 z późn. zm.

⁶ Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.

w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

6.2 W przypadku zwłoki w zapłacie zobowiązania podatkowego podejmować czynności zmierzające do wszczęcia postępowania egzekucyjnego wystawiając upomnienie, zgodnie z § 3 ust. 1 w/w Rozporządzenia.

6.3 Tytuły wykonawcze wystawiać po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia, stosownie do § 5 ust. 1 w związku z § 3 ust. 1 w/w Rozporządzenia.

➤ W deklaracjach za lata 2009-2011 składanych przez osobę prawną na podatek od nieruchomości wykazano grunty, które były własnością osoby fizycznej, co narusza art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych⁷. Organ podatkowy nie dokonywał czynności sprawdzających składanych deklaracji, co narusza art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa⁸.

Odpowiedzialność ponosi Inspektor ds. podatków.

Wniosek pokontrolny Nr 7

7.1 Od osób fizycznych, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 11 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, egzekwować informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, sporządzoną na formularzu według ustalonego wzoru, a podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych, z zastrzeżeniem w/w art. 6 ust. 11, ustalać w drodze decyzji, stosownie do art. 6 ust. 6 oraz art. 6 ust. 7 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

7.2 Na bieżąco dokonywać czynności sprawdzających składanych deklaracji i informacji na podatek od nieruchomości, stosownie do art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa.

➤ Urząd Gminy na rok 2011 i za lata poprzednie nie złożył deklaracji na podatek od nieruchomości, natomiast na rok 2012 deklarację złożono z opóźnieniem tj. w dniu 9 maja 2012 roku, co stanowi naruszenie art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych. Urząd Gminy na rok 2011 i w latach poprzednich nie złożył także deklaracji na podatek leśny, na rok 2012 deklarację złożono z opóźnieniem tj. 9 maja 2012 roku, co narusza art. 6 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o podatku leśnym⁹. Ponadto Urząd Gminy, na który zarejestrowane są środki transportowe (autobusy i przyczepa), nie złożył w roku 2011 i w latach poprzednich deklaracji na podatek od środków transportowych oraz nie uiścił należnego podatku, co narusza art. 9 ust. 6 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach.

Odpowiedzialność ponoszą były i obecny Wójt.

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.

⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.

⁹ Dz. U. Nr 200, poz. 1682 z późn. zm.

Wniosek pokontrolny Nr 8

Corocznie sporządzać dla Urzędu Gminy deklarację na podatek leśny w terminie do dnia 15 stycznia, stosownie do art. 6 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o podatku leśnym, na podatek od nieruchomości stosownie do art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych, na podatek od środków transportowych do dnia 15 lutego, stosownie do art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych oraz dokonywać wpłat należnych podatków.

➤ Podatnik nie złożył w 2011 roku deklaracji na podatek od środków transportowych, natomiast sześciu podatników złożyło deklaracje z naruszeniem terminu określonego w art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. Opóźnienie wobec terminu ustawowego wyniosło od 7 do 149 dni. Nieterminowe złożenie deklaracji miało wpływ na terminowość wpłaty I raty podatku od środków transportowych. Organ podatkowy nie żądał złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji w terminie oraz zaniechał wezwania do złożenia deklaracji, co narusza art. 274 a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa.

Odpowiedzialność za ponosi Referent ds. podatków oraz Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 9

Egzekwować od wszystkich podatników deklaracje na podatek od środków transportowych stosownie do art. 9 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych w związku z art. 274 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa.

➤ W 47 przypadkach wymiaru podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości za 2011 rok dokonano nie posiadając w aktach podatników stosownych informacji podatkowych. Zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6a ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym, art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o podatku leśnym, osoby fizyczne są obowiązane złożyć właściwemu organowi podatkowemu odpowiednio informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, informacje o gruntach i informację o lasach. Organ podatkowy nie wystąpił do podatników o złożenie informacji podatkowych, co narusza art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa.

Odpowiedzialność ponosi Inspektor ds. podatków.

Wniosek pokontrolny Nr 10

Od wszystkich podatników będących osobami fizycznymi zobowiązanymi do składania informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, informacji o gruntach i lasach, egzekwować obowiązek składania tych informacji na formularzach według ustalonego wzoru, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku w podatku rolnym i leśnym, od nieruchomości stosownie do art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6a ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym, art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 roku

o podatku leśnym oraz art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa.

➤ Koszty podróży służbowych rozliczono z opóźnieniem od 14 do 63 dni, czym naruszono § 8a ust. 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju¹⁰, zgodnie z którym rozliczenie kosztów podróży przez pracownika jest dokonywane w terminie 14 dni od dnia zakończenia podróży.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponosi Skarbnik Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 11

Egzekwować od pracowników obowiązek rozliczania kosztów podróży służbowej w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia, stosownie do § 8a ust. 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

➤ Odprowadzenia środków finansowych na rachunek bankowy ZFŚS dokonano w dniu 2 listopada 2011 roku (100%), co narusza art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, zgodnie z którym równowartość dokonanych odpisów na dany rok kalendarzowy pracodawca przekazuje na rachunek bankowy Funduszu w terminie do 30 września tego roku, z tym, że do dnia 31 maja przekazuje na rachunek bankowy kwotę stanowiącą co najmniej 75 % równowartości odpisów.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponoszą Wójt i Skarbnik Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 12

Równowartość dokonanych odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych na dany rok kalendarzowy przekazywać na rachunek bankowy Funduszu w terminie do dnia 30 września tego roku, z tym że w terminie do dnia 31 maja tego roku przekazywać kwotę stanowiącą co najmniej 75% równowartości odpisów, stosownie do art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych¹¹.

➤ W obowiązującym w Urzędzie Gminy Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych obowiązującym w Urzędzie Gminy w rozdziale III w pkt 1 zawarto zapis, że „osobami uprawnionymi do korzystania ze środków funduszu są pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, a w niepełnym wymiarze czasu pracy zatrudnieni przynajmniej na ½ wymiaru czasu pracy i zatrudnieni na

¹⁰ Dz. U. Nr 236, poz. 1990 z późn. zm.

¹¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 592 z późn. zm.

czas nieokreślony”, w pkt 3 zawarto zapis, że „osobami uprawnionymi do korzystania ze środków funduszu są pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na czas określony powyżej 6 miesięcy”, co narusza art. 8 ust. 1 i ust. 2, w związku z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Ponadto ustalono, że świadczenia udzielane w formie pomocy rzeczowej (paczki świąteczne dla pracowników) oraz dofinansowania do imprez kulturalno- wypoczynkowych były przyznawane wszystkim uprawnionym do korzystania ze środków ZFŚS w jednakowej wysokości, co narusza art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Równocześnie stwierdzono, że w 2011 roku ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych finansowano świadczenia nie będące działalnością socjalną np. zakup artykułów spożywczych z Okazji Dnia Kobiet, poczęstunków dla pracowników z okazji świąt, czy Sylwestra, czym naruszono art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 13

13.1 Dostosować postanowienia Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych do art. 8 ust. 1 i ust. 2, w związku z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

13.2 Świadczenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przyznawać przestrzegając procedur określonych w tym zakresie w znowelizowanym Regulaminie stosownie do art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

13.3 Wysokość świadczeń przyznawanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uzależniać od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

➤ Wójt Gminy nie ustalił zasad przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu dla samorządowych instytucji kultury mając na uwadze przepisy art. 126 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którymi dotacjami są podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu m.in. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczone na podstawie ustawy o finansach publicznych, odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych oraz przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych odnoszące się do zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 14

Ustalić zasady przekazywania i rozliczania dotacji podmiotowych udzielanych z budżetu dla samorządowych instytucji kultury.

➤ Umowy zawarte z powiatem w sprawie udzielenia pomocy finansowej nie zawierają terminu i sposobu rozliczenia udzielonej dotacji celowej, co stanowi naruszenie art. 250 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹².

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 15

W umowach w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla powiatu zawierać wszystkie elementy, w tym termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji celowej stosownie do postanowień zawartych w naruszenie art. 250 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

➤ W dniu 25 lutego 2011 roku zawarto umowy z Powiatem Włoszczowskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej na wykonanie zadań:

– Nr In/1/2011 „Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 0252T w miejscowości Ciemiętniki, zlokalizowanej w gminie Kluczewsko” na podstawie której Gmina zobowiązała się ponieść koszty zadania w wysokości 125.000 zł,

– Nr In/2/2011 „Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 0252T Januszewice- Komorniki (od km 13+082 do km 13+502), zlokalizowanej w gminie Kluczewsko” na podstawie której Gmina zobowiązała się ponieść koszty zadania w wysokości 60.000 zł,

– Nr In/3/2011 „Wykonanie urządzeń wodnych-studni chłonnych i robót brukarskich na drodze powiatowej nr 0258T Kluczewsko-Rudka” na podstawie której Gmina zobowiązała się ponieść koszty zadania w wysokości 40.000 zł

oraz w dniu 19 sierpnia 2011 roku zawarto umowę Nr In/12/2011 z Powiatem Włoszczowskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej na wykonanie zadania pn.: „Przebudowa drogi powiatowej Nr 0255T Mrowina-Dobromierz zlokalizowanej w gminie Kluczewsko” na podstawie której Gmina zobowiązała się ponieść koszty zadania w wysokości 80 000,00 zł. Wszystkie w/w umowy zostały zawarte bez podjęcia stosownej uchwały Rady Gminy w sprawie udzielenia pomocy finansowej, co narusza art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹³.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 16

Pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego udzielać po uprzednim określeniu przeznaczenia oraz wysokości w drodze uchwały Rady Gminy, stosownie do art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych oraz art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

¹² Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.

¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.

➤ Drugą transzę dotacji dla Gminnego Klubu Sportowego przekazano 2 listopada 2011 roku, co narusza § 2 ust. 2 umowy nr 22/2011 z dnia 03.08.2011 r. zgodnie z którym przekazanie dotacji powinno nastąpić do dnia 30 września 2011 roku. Nieprawidłowość narusza art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 17

Dotacje przekazywać w terminach określonych w zawartych umowach, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

➤ Ze środków przeznaczonych na profilaktykę i przeciwdziałanie alkoholizmowi, realizowanych w ramach pkt. 6 Harmonogramu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2011 rok, stanowiącego załącznik do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kluczewsko na 2011 rok przyjętego uchwałą Rady Gminy Nr IV/1/2011 z dnia 25 lutego 2011 roku, udzielono dotacji celowej dla Gminnego Klubu Sportowego GKS. Poniesiony wydatek dotyczył przekazania części II transzy dotacji celowej na realizację zadań z zakresu kultury fizycznej przekazanej na podstawie umowy nr 22/2011 z dnia 03.08.2011 r. Na podstawie zestawienia poniesionych kosztów dołączonego do sprawozdania końcowego z rozliczenia udzielonej dotacji ustalono, że dotacja została przeznaczona na zakup sprzętu sportowego, wynagrodzenia kadry trenerskiej, diety dla sędziów i zawodników, transport zawodników na mecze, organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych, zakup artykułów spożywczych. Ze sprawozdania końcowego nie wynika, że realizowane przez klub sportowy zadanie obejmowało zadania związane z organizacją szkoleń, imprez, festynów o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Realizacja powyższych wydatków nie mieści się w zakresie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, co narusza art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁴.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 18

Dochody z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywać na prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych ujętych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stosownie do art. 4¹ ust. 1 oraz ust. 2 i art. 18² ustawy z 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w związku z art. 44 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

¹⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.

➤ W 2011 roku z nie prowadzono ewidencji szczegółowej według dłużników opłaty za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, co narusza zasady funkcjonowania tego konta określone w załączniku nr 3 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku.

Odpowiedzialność ponoszą Inspektor i Skarbnik Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 19

Do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” prowadzić ewidencję szczegółową według poszczególnych dłużników, podziałek klasyfikacji budżetowej oraz budżetów, których należności dotyczą stosownie do zasad funkcjonowania tego konta określonych w załączniku nr 3 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

➤ W ogłoszeniach zamieszczanych przez Zamawiającego na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń nie zawierano informacji o dniu zamieszczenia ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych, co narusza art. 40 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁵ zgodnie z którym, ogłoszenie o zamówieniu, odpowiednio zamieszczane lub publikowane w miejscu publicznym dostępnym w siedzibie zamawiającego, na stronie internetowej, zawiera informację o dniu jego zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Odpowiedzialność ponoszą Kierownik Referatu Infrastruktury, Rolnictwa i Ochrony Środowiska oraz Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 20

W ogłoszeniu o przetargu zamieszczonym na stronie internetowej zamawiającego oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy zawierać informację o dniu jego zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych, stosownie do art. 40 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

➤ Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia publicznego pn.: ”Remont dróg gminnych w 2011 roku” zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 15 września 2011 roku tj. po zakończeniu i całkowitym rozliczeniu w/w zadania, co narusza art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych zgodnie z którym zamawiający niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego zamieszcza ogłoszenie o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Odpowiedzialność ponoszą Kierownik Referatu Infrastruktury, Rolnictwa i Ochrony Środowiska oraz Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 21

Niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego zamieszczać ogłoszenie o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych, stosownie do

¹⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.

postanowienia zawartego w art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

➤ W Urzędzie Gminy nie prowadzono ewidencji gminnego zasobu nieruchomości, czym naruszono art. 23 ust. 1 pkt 1 i ust. 1c oraz art. 25 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami¹⁶.

Odpowiedzialność ponoszą Inspektor z Referatu Infrastruktury, Rolnictwa i Ochrony Środowiska i Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 22

Zaprowadzić ewidencję mienia komunalnego oraz prowadzić ją na bieżąco w sposób umożliwiający ustalenie faktycznego stanu tego mienia, jego kontrolę oraz pełną identyfikację nieruchomości, z uwzględnieniem wszystkich danych, stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 1 ust. 1c, w związku z art. 25 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

➤ W dniu 31 grudnia 2011 roku dokonano zwiększenia wartości gruntów z tytułu nabycia działek na podstawie aktów notarialnych z dnia 26.04.2007 roku i 19.10.2010 roku oraz zmniejszenia wartości gruntów z tytułu sprzedaży na podstawie aktu notarialnego z dnia 8.01.2010 roku. Nieprawidłowość narusza art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponoszą Inspektor z Referatu Infrastruktury, Rolnictwa i Ochrony Środowiska, Skarbnik oraz Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 23

23.1 Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego wprowadzać, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym, zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości.

23.2 Zapewnić właściwy obieg dowodów księgowych mając na uwadze, aby dowody przyjęcia środków trwałych OT były sporządzane i przekazywane do Referatu finansowego w terminie umożliwiającym wprowadzenie zdarzeń do ksiąg rachunkowych poszczególnych okresów sprawozdawczych.

➤ W 2011 r. księgach rachunkowych Urzędu Gminy były ujęte środki trwałe, pozostałe środki trwałe, użytkowane i przeznaczone na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o wartości 7 809,87 zł , co narusza § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponoszą Inspektor ds. księgowości budżetowej oraz Skarbnik.

¹⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.

Wniosek pokontrolny Nr 24

Środki trwale oraz pozostałe środki trwale użytkowane i przeznaczone na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wyksięgować z ewidencji Urzędu i zobowiązać Kierownika Ośrodka do ujęcia ich w księgach Zakładu stosownie do § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w związku z art. 3 ust. 1 pkt 12, art. 4 ust. 1 i art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

➤ Zawarcie umowy dzierżawy w dniu 6 grudnia 2011 r. nastąpiło z pominięciem sporządzenia wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę, czym naruszono art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponoszą Inspektor z Referatu Infrastruktury oraz Wójt Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 25

Sporządzać i podawać do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę, zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

➤ W 2011 roku prowadzono jeden wspólny rachunek bankowy dla obsługiwanych przez Urząd Gminy w Kluczewsku pięciu jednostek oświatowych. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁷ dyrektor szkoły lub placówki w szczególności dysponuje środkami określonymi w planie finansowym szkoły lub placówki zaopiniowanym przez radę szkoły lub placówki i ponosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie, a także może organizować administracyjną, finansową i gospodarczą obsługę szkoły lub placówki. Posiadanie jednego wspólnego rachunku bankowego dla wszystkich jednostek oświatowych uniemożliwia wykonywanie funkcji kierownika jednostki, który jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej, zgodnie z art. 53 ust. 1 obowiązującej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, w związku z art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty. Jednostki budżetowe wykonują budżet gminy i powinny posiadać odrębne rachunki bankowe w banku prowadzącym obsługę budżetu, a zatem organ wykonawczy, którym był Wójt winien był upoważnić kierownika jednostki budżetowej do otwarcia rachunków bankowych we wskazanym banku obsługującym budżet. Środki finansowe przeznaczone na realizację planów finansowych jednostek oświatowych przekazywane były na rachunek bankowy Urzędu Gminy przeznaczony do rozliczeń z jednostkami oświatowymi, zamiast na rachunki bankowe poszczególnych jednostek.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

¹⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.

Wniosek pokontrolny Nr 26

26.1 Upoważnić dyrektorów szkół do otwarcia rachunków bankowych dla poszczególnych jednostek budżetowych Gminy w banku obsługującym budżet Gminy i na zasadach określonych w umowie o bankową obsługę budżetu, celem zapewnienia m.in. możliwość dysponowania środkami określonymi w planie finansowym przez Dyrektorów Szkół. Środki na wydatki na realizację planów finansowych przekazywać z rachunku budżetu bezpośrednio na rachunki bankowe poszczególnych szkół.

26.2 Środki na wydatki na realizację planów finansowych przekazywać z rachunku budżetu bezpośrednio na rachunki bankowe poszczególnych jednostek i rozliczać na koncie 223 – „Rozliczenie wydatków budżetowych” do którego należy prowadzić ewidencję szczegółową w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami budżetowymi z tytułu przekazanych na ich rachunki środków pieniężnych przeznaczonych na pokrycie realizowanych przez nie wydatków budżetowych, stosownie do zasad funkcjonowania tego konta określonych w Załączniku Nr 2 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

➤ W 2011 roku w księgach Urzędu Gminy ujęto dochody, przychody i należności dotyczące Zespołu Przedszkolno-Szkolnego w Komornikach, Zespołu Przedszkolno-Szkolnego w Dobromierzu, Zespołu Przedszkolno-Szkolnego w Kluczewsku, Publicznego Gimnazjum w Kluczewsku i Publicznego Gimnazjum w Dobromierzu, zamiast w księgach rachunkowych jednostek, których te dochody dotyczyły. Powyżej opisana nieprawidłowość stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Skarbnik Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 27

27.1 Zaprzestać ujmowania w księgach Urzędu Gminy przychodów będących dochodami budżetu, realizowanymi przez wyodrębnione jednostki organizacyjne, stosownie do art. 4 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

27.2 Operacje dotyczące przekazania na rachunek bankowy budżetu gminy dochodów realizowanych przez gminne jednostki budżetowe, ujmować w ewidencji księgowej budżetu w sposób następujący:

– wpływ zrealizowanych przez jednostki dochodów na rachunek budżetu:

Wn 133 „Rachunek budżetu”

Ma 222 ”Rozliczenie dochodów budżetowych”

– rozliczenie zrealizowanych dochodów na podstawie sprawozdań okresowych o dochodach budżetowych składanych przez jednostki:

Wn 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”,

Ma 901 „Dochody budżetu”,

stosownie do zasad funkcjonowania tych kont określonych w załączniku Nr 2 do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku.

27.3 Zobowiązać kierowników jednostek, aby zrealizowane przez jednostki dochody budżetu były ujmowane w ich ewidencji następująco:

- przypis należności:
 - Wn 221 „Należności z tytułu należności budżetowych”,
 - Ma 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”,
 - wpłata należności:
 - Wn 130 „Rachunek bieżący jednostki” lub Wn 101 „Kasa”- wpłaty gotówkowe,
 - Ma 221 „Należności z tytułu należności budżetowych”,
 - odprowadzenie zrealizowanych dochodów na rachunek budżetu gminy:
 - Wn 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”
 - Ma 130 „Rachunek bieżący jednostki”,
 - przeksięgowanie zrealizowanych dochodów na podstawie sprawozdań Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych:
 - Wn 800 „Fundusz jednostki”
 - Ma 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”
- stosownie do zasad funkcjonowania tych kont określonych w załączniku Nr 3 do powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku.

➤ Stwierdzono brak daty wpływu na wszystkich sprawozdaniach składanych przez jednostki budżetowe i instytucje kultury w 2011 roku, co narusza § 42 ust. 2 w związku z przepisami § 7 ust. 6 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹⁸.

Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi Skarbnik Gminy.

Wniosek pokontrolny Nr 28

Na każdej wpływającej do Urzędu Gminy na nośniku papierowym dokumentacji, w tym na sprawozdaniach budżetowych umieszczać pieczęć, zawierającą między innymi datę wpływu, stosownie do przepisów § 42 ust. 2 w związku z przepisami § 7 ust. 6 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych.

➤ Gminna Biblioteka nie przedstawiła informacji dodatkowej obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i wyjaśnienia, co narusza art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości. Ponadto sprawozdanie finansowe w/w instytucji kultury nie zostało także przedłożone do zatwierdzenia Radzie Gminy, co narusza art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Odpowiedzialność za stwierdzoną nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy.

¹⁸ Dz. U. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.

Wniosek pokontrolny Nr 29

29.1 Zobowiązać kierownika Gminnej Biblioteki do składania kompletnych sprawozdań finansowych składających się z bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej stosownie do art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

29.2 Sprawozdania finansowe nadzorowanych instytucji kultury przedkładać do zatwierdzenia Radzie Gminy, stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych oczekuje od Pana Wójta zawiadomienia o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków zawartych w wystąpieniu służy prawo złożenia zastrzeżeń na podstawie art. 9 ust. 3 i ust. 4 przedmiotowej ustawy do tutejszego Kolegium, za pośrednictwem Prezesa Izby, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

ZASTĘPCA PREZESA
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Kielcach
/-/
mgr Zbigniew Rękas

Do wiadomości:

Rada Gminy w Kluczewsku